

A.B. DIENOS NAUJIENOMS

250-tas numeris! Kas gi galėjo tikėti, kad praėjusių metų gegužės mėn. pradėtos leisti "Dienos naujienos" išaugs į tokį skaičių. Niekas nemanėme tiek ilgai čia būti, nos visi tikėjome tuoju sulauksią sąlygų grįžti tėvynėn.

Bet, deja, tabesame vis Kemptene ir kiekvieną dieną nekantraudami tebelaukiame "Dienos naujienų", į kurias sudėtos mūsų viltys. Belenktyniausiant Redakcijai ir skaitytojams, - vieniems, kad greičiau išleistų, kitiems, kad greičiau perskaitytų, - ir nepamatėme, kaip buvo pasiektas 250-tasis numeris.

Už tokį gražų "Dienos naujienų" skaičių esame dėkingi Redakcijos sambūriui, kuris diena po dienos, nepaisydamas vargo, renka žinias ir jas skubiai pateikia mums. Linkėdamos sėkmės ateičiai, už padėtą ir dedamą triūsą "Dienos naujienų" Redakcijai Komiteto vardu tariu nuoširdų ačiū.

Dipl.inž.K.Pabedinskas,
 Komiteto Pirmininkas

ŽVILGSNIS PER 250

Kada daugelis kitų kolonijų plunksnos darbininkų savo jėgas deda vienokių ar kitokių spausdintų publicistinių /labai dažnai ir nenusiėkusių/ laikraštėlių išleidimui, - mes rūpinamės beveik išskirtinai "parapijiniais" reikalais. Mūsų pagrindinis tikslas - pagelbėti savo kolonijos /o pasteruocu metu ir kaimyninių/ gyventojams susigaudyti šių dienų pasaulio įvykiuose. Mums rūpi suteikti bent minimumą kiek galima tikslesnių informacijų. Ar šis uždavinys pavyksta, tesprendžia patys skaitytojas. Ogi mes patys, nors pastebėdami kai kurių darbo netikslumų bei klaidų, vis dėlto jaučiame tam tikro pasitenkinimo...

Jau beigiiasi dešimtas mėnuo, kaip beveik kasdien pateikiame informacijų, iš radijo sugaudę naujausias žinias. Londono, New Yorko, Maskvos, Šveicarijos pranešimus išklausome, galima sakyti, kasdien, ogi Vilniaus, Paryžiaus, Berlyno, Varšuvos, Belgrado, Madrido, Innsbrucko, Leksamburgo, taip pat Vokietijos stočių: Müncheno, Stuttgarto, Frankfurto, Hamburgo ir kiti siųstuvei paklausomi labai dažnai. Tokiu būdu mūsų skaitytojai beveik visados skaito naujausias žinias.

Nuo pat pradžios mūsų "Dienos naujienų" lapai su didžiausiu smalsumu buvo sekami ir jais pasitikėta. Kisuras valandas dabartinio c.bendrabučio antrajame aukšte stoviniuodavo būriai žmonių, kad gautų paskaityti skelbimų lentoje iškebinamas paskutiniąsias naujienas. Pirmoji mūsų žinia 1945 m. gegužės 21 d. buvo: "Šiandien iki 7 val. vakaro iš Austrijos atitraukiama 14-te slovėnų divizija", o toliau: Trieste ramu, Adrijos pakraštys apie Rimini evakuojamas;

o dar toliau: Okinavoj sunkios kovos, bombarduota Tokio. Gegužės 22 d.: Darbiečių partija atmetė Churchillio pasiūlymą dalyvauti vyriausybės koalicijoje. 24 d.: ekstra pranešimu paskelbė, kad atsi-
statydingo Churchillis. Birželio 25 d.: Maskvoje didžiulis pergalės
paradas. 26 d.: baigiama San Francischo konferencija, pasirašyta J.T.
charta. Liepos 4 d.: šiandien JAV švenčia 169-ją Nepriklausomybės
dieną. 17 d.: prasideda Potsdamo konferencija. 24 d.: Lietuva... pe-
sveikino generalissimū Staliną įsijungimo į Tarybų Sąjungą proga.
26 d.: ekstra pranešimas - Anglijos parlamento rinkimus laimėjo dar-
biečiai. Rugpiūčio 2 d.: vakar pasibaigė Potsdamo konferencija. 7 d.:
prez. Trumanas vakar pranešė, kad prieš Japoniją pirmą kartą pavarto-
ta atominė bomba. 9 d.: nuo praėjusio vidurnakčio Tar. Rusija yra ka-
ro padėtyje su Japonija. 10 d.: ekstra pranešimas - Japonijos vy-
riausybė priėmė Potsdamo ultimatumo kapituliacijos pasiūlymą. Rugsė-
jo 3 d.: vakar karo laive "Missouri" Tokio įlankoje pasirašyta Japo-
nijos kapituliacija. 11 d.: Londone prasideda užs.reik.ministerių
konferencija. 19 d.: Muncheno lietuvių bendrabutyje lankėsi gen. Ei-
senhoweris. 29 d.: užvakar J.A. Valstybėse, iškilmingai švenčiant
laivyno dieną, prez. Trumanas pasakė reikšmingą kalbą, paskelbdamas
14 punktų. Spalio 14 d.: minėjome A.B. Dienos naujienų 50-ąją, šim-
tąją šingsnį; nenorėtume praleisti ir šimto penkiasdešimtojo nepami-
nėję... 16 d.: vakar priešpiet buvo paskelbtas Vašingtono konferen-
cijos komunikatas; atominės bombos produkcijos metodai lieka paslep-
tyje. 21 d.: 1945 m. lapkričio 20 d. 10 val. Nurnbergo teismo rūmuo-
se prasidėjo istorinis teismas, prieš kurį atsistotojo buv. Vokietijos
patys didieji vedovai, norėję pasigrobtį visą pasaulį. 17 d.: Mask-
voj prasidėjo trijų užs.reik.ministerių konferencija, o šiaurinėje
Persijos dalyje, Azerbeidžane, esanti sudaryta autonominė valdžia.
1946 m. sausio 10 d.: šiandien popiet Londone istorinis įvykis -
įvyksta pirmojo JTO pilnaties posėdžio atidarymas. 21 d.: Prancūzi-
joj sunki vyriausybės krizė, atsistatydino gen. de Gaulle. 29 d.: va-
kar popiet susirinko posėdžio P.S. Taryba, kurios darbotvarkėj Persi-
jos, Graikijos ir Indonezijos klausimai. Vasario 22 d.: Eleonora
Roosevelt aplankė ir mūsų tautiečius tremtinius, gyvenančius Wiesbe-
dene. 21 d.: vakar Vatikane 29 kardinolai įvesti į "sacrum consilium".
Kovo 6 d.: vakar Churchillis Fultone pasakė reikšmingą kalbą. 14 d.:
vakar "Pravda" paskelbė savo korespondento interview su generalissi-
mu Stalinu, atsekydama į Churchillio kalbą...

Taipėjo gyvenimas diena po dienos. Tai jau kaip ir praėjusias
įvykiai, mūsų visų ko jautriausiai pergyventi ir gyvi tebestovi gal-
voje. Mums jie ne bereikšmiai. Priežastingą jie sudaro pagrindą da-
barties ir ateities įvykiams, nuo kurių priklausys ir mūsų likimas.
Iš jų kuriasi naujoji žmonijos istorija, kurioje ir mūsų tauta ras
vienokią ar kitokią vietą.

J. Surgaila

DIENINIS SPAUDOS REIKALAS

Mežne kiekviens mūsų stovykla dabar kasdien išleidžia paskuti-
niųjų pasaulio įvykių pranešimus. Dažniausiai mašinėle jie surašyti,
iš vieno ar poros lapelių, ir mums atstoja anksčiau buvusius Lietu-
voj dienraščius. Bet kas idomu: tie skurdūs leidiniai, nors ir su
spragomis prilesioti iš radijo ar iš svetimos spaudos žinių, skaity-
tojams šiuo metu atrodo kur kas reikšmingesni už gerus laikus te-
legramų agentūros pranešimus, gautus žodis į žodį iš pirmųjų šalti-
nių. Bendra nelaimė ir neiškus likimas prispyrė kiekvieną tremtinį

ne sulig šia diena gyventi, o nuolat budėti dėl tėvynės ir savo ateities. Per įvairius surizgusius pasaulio įvykius nepailsdami stengiamės ieškoti būsimųjų gyvenimo galimybių, kurios vis tebėr užsiklostę miglotame rytojyje. Tai, žinoma, iš dalies savanaudiškas domėjimosi ekstinas, nes kiekvienam nemaža rūpi išnešti sveiką kailį. Tačiau ar žmogų galima smerkti dėl to, kad jis pasiryžęs ko ilgiau išlikti gyvas?

Bet esama dar ir kito mūsų dieninės spaudos vaidmens, kuris tiesiogiai gal ir neįsivaizduojamas, bet dar reikšmingesnis už aną savi-saugos reikalą. Ir paprastas žmogelis, žiūrėk, dabar gaudypte gauda dienos naujienų lapelius. Susijaudindamas lig ašarų jis pergyvena įvairius, net ir smulkius, bėgėnčio laiko įvykius. Ilgas valandas sversto su savo kaimynais stovykloje vieno ar kito didžiųjų valstybių vyro pareiškimus dėl pokarinio gyvenimo negerovių ir dėl tų negerovių pataisymo. Kadaise gal tik žemės drebėjimas, pasaulinio boksininko pergalė ar kokios kino žvaigždės pasirodymas nuskardėdavo plačiai į visuomenę. Dabar čia, išsivijoje išblaškytai visuomenei ant širdies gula ne vien atominės bombos paslaptis: ji sielojasi, pvz., ir trijų galiūnų derybomis, ir JTO ginčais, ir Churchillio susikirtimu su Stalinu, ir Persijos likimu, ir Graikijos rinkimais, ir Bulgarijos vyriausybės prapletinimu, ir Franco režimu Ispanijoje, ir Raudonosios Armijos šalininkavimu Mandžūrijoje, ir t.t. Tai jau didelės reikšmės pažanga – domėjimasis didžiąja pasaulio politika, dėl kurios seniau, kada šiltai sėdėjome namie, rodos, nedaug kam teniežtėjo galva. Kuklūs naujienų lapeliai dabar pradeda mūsų žmones mokyti politiškai galvoti, jie tiesiog primena politinio auklėjimo mokyklos vaidmenį. Nesvarbu, kad menki, bet jie ugdo žmonėse gerą įprotį. O tai, kas dabar įprantama, nelengva bus beatprasti: beveik tikra, jog, ir grįžę savo tėvynėn, kada vėl turėsime kaip reikiant dienraščių, jau laikysimės to gero nelaimėje įgyto įpročio, kuris bus labai reikalingas kuriant nepriklausomą demokratinę Lietuvą.

J. Vildūnas

KARAS...

- Karas! Rusai užpuolė Turkiją! Raudonoji Armija užėmė kelis Turkų kaimus! – vieną dieną nuaidi kažkuriame stovyklos bloke žinia. Žinia didėja, žaibo greičiu plinta, ir staiga visa stovykla tik ir tekalba, kad jau prasidėjo karas. Žmonės pulkauja, vieni kitus klausinėja, su įkarščiu jaudinasi. Pinigingesni išlėkė gazo generatorių dorėti iš švabų. Staiga vienas nutaria:

- Aha, bėgsiu į redakciją. Ten tikrai dar daugiau sužinosiu.

Atsidaro redakcijos durys ir įpuola uždusęs pilietis.

- Pone redaktoriu, ar jau karas?

- Karas? Kur? Kaip?

- Turakai kariauja su Rusija!

- ?! – redaktorius išsižioja.

- Tikrai! Sėdit ir karo nepaskelbiat. Visa stovykla kalba, tikrai! Tai, va, žinokit! Bėgsiu kitur...

Redaktorius, pasilikęs vienas, galvoje sau: gal jau ir iš tikrųjų karas. Argi pražiopsota? Reikia leisti ekstra telegramą. Ot, po šimto! Na, kur mašininkė? Tebemiega turbūt...

Staiga spustelėja radiją. Iš Šveicarijos nušnekėjo, kad pasaulio galybės siekiančios taikos.

- Aha, čia ne karas. Suksim kitur! Londono žinios... Ir čia ne karas! Tai gal Maskva?

Maskva ramiausiai traukia "ja tekoj drugoj strany neznaju..."

- Aha, tebedainuoja "laiminga šalis". Lai dainuoja, palauksim žinių! Va, ir žinios. Tarybinių žmonių laimėjimai įvairiose srityse. 200% planų įvykdymas. Stachanovininkai dirba išsijuose ir dienomis, ir naktimis. Dar ne visose respublikose sunaikinti reakcionieriai ir buožės... Aiškus nusivylimas: nėra karo!

O gal Prancūzija? Laukia. Ir vėl nusivylimas - nėra karo. O gal Amerika? - Nėra karo. Pasaulio politinė situacija nepavojiinga.

Subėga visas redakcijos kolektyvas.

- Juk, sako, kad karas!? Pats klausai radiją, sakyk - tiesa? - atakuoja redaktorių bendradarbiai.

- Nežinau, negirdėjau...

- Bet juk visi šneka...

- O radijas nieko nesako. Po velnių, negi jam gaila pasakyti, kad karas, - nervinasi redaktorius. - Neisiu šiandien į koncertą, klausysiu radijo. Gal pasakys vakarinių žinių laidos metu?

Visi išeina. Redaktorius išklauso bent šešis seansus vakarinių žinių. Vis karo nėra. Grįžta žmonės iš koncerto. Vėl redaktorius atakuojamas ir redakcijos durų laužimu, ir telefonu. Deja, visiems atsakymas vienodas: - Karo nėra! Negirdėjau!

Ką gi, redaktorius nutaria klausyti naktinių žinių. Išklauso iš visur. Nėra karo. Visi pasaulio vyrai, kolidamiesi, šneka apie taiką. Pirmą valandą naktį redaktorius palieka redakcijos kambarį ir eina miegoti. Naktį sapnuoja karą ir atominės bombas.

Ir taip kas miela dienele redaktorius nuo ryto ligi vėlybos nakties sėdi prie radijo aparato ir nekantraudamas laukia, kada galės patenkinti gerbiamųjų skaitytojų smalsumą: paskelbti karą...

St.I.

TIKROVĖ PATEISINANT SKAIČIAIS

Skaičiai paprastai parodo žmogaus darbo rezultatų tikrovę, dėl kurios nebegali būti daug abejojimų. Kad tai ir neįdomu, sausa, atrodo pravartu tuo tarpu, minint "Dienos naujienų" 250 numerių sukaktį, pateikti šiek tiek skaičių iš mūsų kolonijos spaudos darbų apyskaitos, iš kur paaiškėja, kiek iš tikrųjų šiomis nepatogiomis gyvenimo sąlygomis yra padaryta.

Nuo 1945 m. gegužės 21 d. ligi šiol "Dienos naujienų" mašinėle perrašyta ir išspausdinta 519 puslapių, ir tai, apytikriai skaičiuojant, sudaro 28.026 eilutes, 270.864 žodžius ir maždaug apie 1.746.840 atskirų ženklių. Iš viso išspausdinta "Dienos naujienų" 19.598 egzemplioriai ir tam reikalui sunaudota apie 29.000 lapų popieriaus.

Skaičiuojant, kad žinių sugaudymui iš radijo kasdien praverčiama 7 val. laiko, per visą "Dienos naujienų" ėjimo laikotarpį tam reikalui išėjo 1550 val. Žinioms sudiktuoti ir mašinėle surašyti reikėjo apie 570 val., o padauginę rotatorium /nuo 1946.I.1/ apie 300 val., be to, administracijos darbui praversta apie 220 val. Tuo būdu mūsų spaudos skyrius yra išdirbęs apie 2650 val.

"Dienos naujienos" šiuo tarpu turi 335 prenumeratorių. 41 egz. į 22 vietas siunčiamas paštu kitur, o visi kiti skiriami vietos skaitytojams.

Šis proga tenka priminti, jog "Alguvos Baro" redakcija, be kalbamųjų "Dienos naujienų", yra išleidusi: 4 numerius neperiodinio "Alguvos Baro", iš viso 1070 egz., ir sieninio "Alguvos Baro" 14 numerių.

J.Skladaitis

IŠ VISO PASAULIO

- D.Britanijos užs.reik.min.Bevinas Valijos mieste, suteikiant jam to miesto garbės piliečio titulą, pasakė kalbą. Jis pareiškęs, jog JAV, D.Britanijos ir Tar.Rusijos skirtingos pažiūros galinčios būti išlygintos, jei tautos bus kantrios, bet ne dogmatiškos. Jo tikslas - taika ištisoms ateičiai kurtoms. Tam reikia atsisakyti propagandos, nervų karo ir agresijos. Jis ir Višinskis asmeniškai esą geri draugai. Dėl Churchillio kalbos jis neturįs nieko pasakyti, tai esą paties Churchillio privatus reikalas. Vyriausybės politika pareikšta parlamente, kada jis pasiūlęs su Tar.Rusija 50 metų nepuolimo sutartį. Esą jis tada kalbėjęs rimtai ir iš to nereikia juoktis.

- New Yorke irlandiečių šv.Patriko šventėje kalbėjęs JAV užs.reik.min.Byrnes. Jungtinių Tautų Organizacija esąs kelias į taiką. Amerika JTO idealams įgyvendinti, jei reiks, panaudos ir ginkluotąją jėgą. JAV nesidės į sąjungą su Rusija prieš D.Britaniją, nė su D.Britanija prieš Rusiją. Kada kitos valstybės ginkluojasi, tai ir Amerika negalinti nusiginkluoti. Nieks taip neskatina agresijai, kaip silpnumas. Persijos klausimas būsiąs išspręstas P.S.Taryboje.

- Persų karo ministeris Ahmedi šeštadienį pareiškė, jog jo paskelbtos žinios esą vertėjų neteisingai perduotos.

Persijos pasiuntinys Vašingtone dar negavęs parėdymo iš Teherano iškelti Persijos klausimą P.S.Taryboje. Gautomis žiniomis, Persijos vyriausybei Rusijos charge d'affaire Teherane pareiškęs, kad skundo padavimą P.S.Tarybai Rusija laikytų netinkamu žingsniu ir į tai reaguotų. JAV vyriausybė paskatinanti Persiją paduoti skundą P.S.Tarybai.

JAV dementavo paskleistas žinias, kad ji yra nustačiusi, ligi kada Persija turinti paduoti skundą P.S.Tarybai.

Į britų ir amerikiečių notes T.Rusija vis dar neatsakiusi.

- Neseniai turkų spauda smarkiai kritikavo Rusiją, bet staiga kampanija sustojo. Ankaroj kariuomenės judėjimas Persijoje sutiktas ramiau, negu Istambule. Turkija dabar esanti apsupta. Rusai siekia spaudimu atsiimti Karso ir Ardahano provincijas. Jau dabar Turkija sumobilizavusi 1 milijoną gerai ginkluotos kariuomenės. Istambule /Konstantinopoly/ paskelbtas išimties stovis. /SaS/.

- Churchillis savo paskutinėje kalboje kviečias Tar.Rusiją bendradarbiauti su anglosaksais tomis pat sąlygomis. Jei Tar.Rusija su tuo nesutiksianti, tai ir atsakomybė krisianti jai. Churchillis savo kalboje Stalino nekritikavęs, tačiau dėl savo kalbos pasakytos Fultone jis pareiškęs, jog nė vieno žodžio neatsiima.

- Rusų delegacijai P.S.Taryboje, kuri susirinks New Yorke kovo-25d, pirmininkausias Gromyko. Jis šeštadienį atskridęs į Vašingtoną. Korespondentams jis pareiškęs, jog Tar.Rusija ir JAV turinčios palaikyti draugiškus santykius. Tai išeitų į naudą abiems kraštams.

- New Yorko radijo pranešimu, Maskvos radijo komentatorius pabrėžęs, jog Rusija visomis savo jėgomis gins ir remia J.T.Organizaciją.

- Specialus JAV pasiuntinys Kinijai gen.Marshall sugrįžo iš Kinijos į Ameriką. Čia prez.Trumanui jis praneš apie padėtį Tol.Rytuose. Jis pareiškęs, jog Mandžūrijoje situacija esanti ypatingai kritiška. 39 kinų divizijos, apmokytos JAV karininkų ir apginkluotos amerikietiškais ginklais, pasiruošę žygiuoti į Mandžūriją. Kinų komunistų kariuomenė koncentruojama Mukdeno rajone. Mukdeno mieste

esanti kinų nac.kariuomenė. Esą komunistų daliniams neduodamas įsakymas susijungti su nac.kariuomene, taip kaip numatyta sutartyje.

- Berlyne, rusų zonoje, Alexander-Polizeikaserne įvyko dideli sproginiai. Smarkiai nukentėjo gretimai esanti komunistų centralė. 3 asmenys užmušti ir šimtai sužeisti. Daug apylinkės namų esą apgriauta. Kaip praneša Reuterio korespondentas iš Berlyno, esą šis įvykis dar neišaiškintas. Tačiau policijos šefo pranešimu, sprogimas įvykęs dėl to, kad nemokėta apsieiti su sprogstamąja medžiaga.

- Iš Baltijos jūroje esančios Bornholmo salos vakar rusai pradėjo evakuoti savo kariuomenę. Pirmieji laivai su kareiviais jau išplaukė. Šią savaitę visi rusai galutinai evakuos Bornholmą.

- Bulgarijos min.pirm.Georgieff pareiškęs, jog dėl vyriausybės praplėtimo, papildant opozicijos atstovais, jis palaikys ne Amerikos, bet Rusijos nuomonę.

- Artimiausiu laiku vėl bus atnaujinti prancūzų-amerikiečių plataus pobūdžio pasitarimai. Pirmoj eilėj bus tariamasi dėl paskolų ir nuomos, o taip pat politiniais klausimais. Prancūziją pasitarimuose atstovaus Leon Blum ir Jean Bonnet.

VIETOS ŽINIOS

- Mokytiš niekad nevelu - seniai žinomas šūkis. Jis ypač aktualus šiandien. Lietuvių centrai ir vietų komitetai nuolat ragina mokytiš. Ypač skatinamas rengimasis specialybėms: ne vienas jau yra padaręs žymią pažangą, tačiau daugeliui vis dar knieti bendrojo lavinimosi reikalus. Tokiems į pagalbą numato ateiti mūsų gimnazija, steigdama suaugusiems kursus. Gimnazijos direktorius prašo visus suinteresuotus užsirašyti ir pasiinformuoti ateinantį penktadienį 14-15,30 val. centr.bendrabučio 29 kamb.

- Vakara aktualių minčių apžvelgoje Cez.Surdokas, apibūdindamas paskutiniuosius įvykius, pažymėjo, jog dabartinė didžiųjų politika yra labai svyruojanti. Kartais atrodo, jog pasaulį užlies nauja baisių įvykių banga. Bendrai padėtis esanti labai neaiški, kai kiekvieną ji apibūdinama blogesne už Müncheno laikus, gi pagal Churchillio išsireiškimą, gyvename kvapą užimančius laikus.

- Unrra raštu mūsų ambulatorijai pranešė, kad artimiausiu laiku busią atvežta aparatai su mikro-filma ir, bendradarbiaujant su Tarpt. Raud.Kryžium, visi kolonijos gyventojai busią peršviesti. Peršvietimą atliks specialus Unrros personalas. Kiekvieno asmens nuotrauka busianti įdėta į jo bylą ir tai turės didelę reikšmę repatrijuojant ar peržengiant kurią nors sieną.

- Britų zonoje gyvenęs sušrininkas Martynas Jackus dabartiniu metu sunkiai sergąs.

- Pabaltijo tautų universitetas Hamburge jau veikia. Rektoriumi yra lietuvis prof.Stanka. Kovo 15 d. buvęs neoficialus universiteto atidarymas, į kurį atsilenkė aukšti anglų kariuomenės ir Unrros pareigūnai. Studentai išpildė meninę programą. Čia labai gražiai pasirodė lietuviai studentai. Latvis profesorius, apibūdindamas atskiras tautas ir jų žmones, apie Lietuvą pasakęs: "Tai širdies ir veišingumo kraštas". Oficialus atidarymas įvyksiąs vėliau. Prof.Končius BALE vardu išrašė universitetui 60.000 dol. čekį.

- Ryšium su Dienos naujienų sukektuviniu 250-ju numeriu vienas kolonijos gyventojas redakcijos reikalams paaukojo 200 RM.